

Odú ABC (mesterséges odúk madaraknak)

Az alábbiakban leírjuk az általánosan használt odúk paramétereit, így lehetőség nyílik bárkinek összeállítani a neki megfelelőt.

„A” típusú odú

A kistermetű cinege fajok (kék-, barát-, fenyves cinege) megtelepítéséhez alkalmas. Ebből kizárhatók a nagyobb termetű fajok (széncinege, csuszka, mezei, házi veréb stb.) ezét verébmentes is. A röpnílása 26-27 mm átmérőjű, és az odú aljától legalább 18 cm-re legyen. A mérete megegyezhet a „B” típusu odúéval, csak a röpnílása kisebb. A belső alapterülete legalább 10X10 cm, 2 - 3 m magasan, függesztve célszerű kihelyezni.

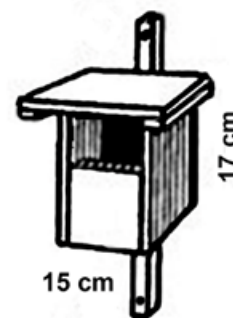
„B” típusú odú

A legelterjedtebb típus mesterséges odútelepeken. Alkalmas széncinege, csuszka, mezei veréb, légykapók és nyaktekercs számára. Ezt a típust nem szereti a seregély. A berepülő nyílása 32 mm átmérőjű, az odú aljától legalább 20 cm-re legyen, belső alapterülete legalább 12,5X12,5 cm, 2 - 8 m magasan függesztve vagy akár fatörzshöz rögzítve célszerű kihelyezni.

„C” típusú odú

Az alapterülete és külső méretre a „B” típusú odúra hasonlít, de négyzet alakú berepülő nyílása van. Azoknak a fajoknak kedvez, amelyek szeretnek kilátni kottlás közben az odúból, mivel hasonló üregekben, repedésekben szeretnek költeni, ilyenek a rozsdafarkúak, vagy a billegetők. A berepülő nyílás legalább 10X10 cm legyen, de fajtól függően változhat, belső alapterülete: legalább 12,5X12,5 cm. Itt fokozottan vigyázunk, hogy a kihelyezett odú nyílása ne az uralkodó széljárás felé nézzen! Akár 1 - 8 m magasan is elhelyezhető.

„D” típusú odú („szalakóta” típus)

Az odú az „B” típusú odúra hasonlít, csak a méretei nagyobbak. Ebbe az odúba a szalakóta és búbos banka jól megtelepíthető, de használható seregély számára is. Megfelelő berepülő nyílással füles kuvik és kék galamb is költhet benne. Berepülő nyílás a megtelepítendő fajtól függően változik, átmérője 46-60 mm, illetve 80 -120 mm, amely az odú aljától legalább 35-40 cm-re legyen. Belső alapterületének legalább 20X20 cm-nek kell lennie. A megtelepítendő fajtól függően változatos kihelyezési módok ismertek, akár erdőben, tisztásokon, egyedül álló fákra, vagy facsoportok szélére is kihelyezhető.

„D” típusú odú („füleskuvik” típus)

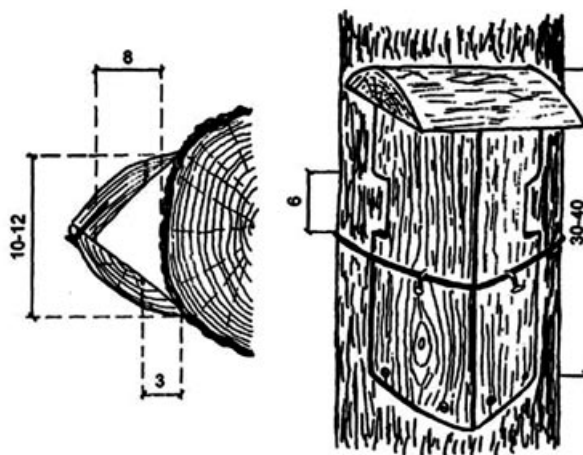
A „D” típusú szalakóta odú méreteinek felel meg, de a berepülő nyílás nem kerek, hanem négyzet alakú. Ez a nyílás: legalább 10X10 cm, s mintegy 40 cm-re legyen az odú aljától.

Belső alapterülete: legalább 20X20 cm legyen. Kihelyezhető épületekre, öreg nagy fákra (főleg felhagyott gyümölcsösökben), oszlopokra, legalább 5 - 8 m magasán. A fa törzséhez rögzítjük, ahol vegyük figyelembe a fa növekedését, ezért rugós csavart, vagy rugalmas huzalt használjunk.

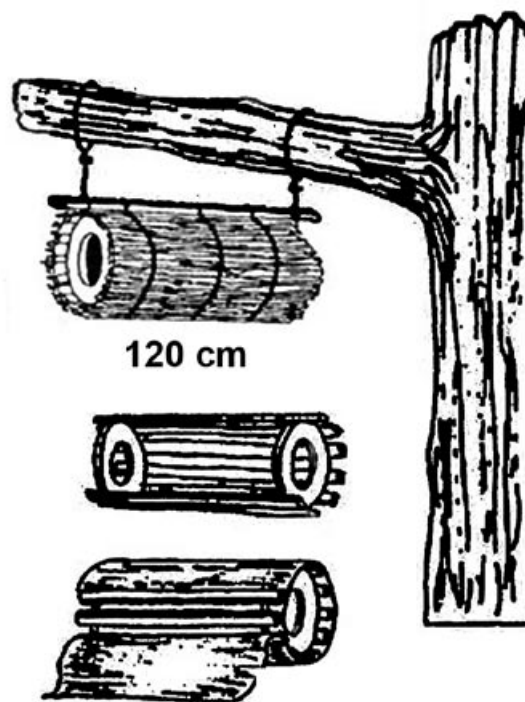
Fakusz odú (speciális „C” típus)

Ez egy háromszög alakú farönk, vagy deszka odú, amelynek a háromszög mindkét oldalán van berepülő nyílása. Ez lehet szögletes, vagy hasadék alakú. Ez az odú kifejezetten fakusz fajok számára alkalmas. Berepülő nyílása 2-3 cm széles és 5-6 cm magas, az aljától kb. 25-30 cm-re kezdődjék. Ezeket az odúkat a hegyvidéki tölgyesekben, ártéri fűz-nyár ligeterdőkben használhatjuk legeredményesebben. A kihelyezés magassága 0,5 - 1,5 m között változzon, szorosán rögzítve a fa törzséhez, s ne legyen hézag az odú és a fa törzse között. Ügyeljünk arra, hogy a fa növekedésével a rögzítés lazítható legyen! Mivel a fakusok nagy táplálkozási területet tartanak, így 2 - 3 hektáronként célszerű egy odú.

Kuvik odú (speciális „C” típus)

Kifejezetten a kuvik számára fejlesztett odú, de Magyarországon már költött benne seregély és búbosbanka is. Ez inkább már „költőládának” nevezhető. A kuvik 6,5 - 7cm-es lyukméretű odút igényel, amely a természetben elég ritka. Az odú egy 1 - 1,2 m hosszú henger alakú cső mely fából, nádból a tetején kátránypapírból készül. A fenékre ajánlatos vékonyan fűrészport szórni. Erdőszélek, ligetes erdők, tanyák, nyílt síkvidéki területek háborítatlan részein, de nagyobb kertekben, gyümölcsösökben is jól használható. 3 - 5 m magasán vízszintesen helyezük el! A bejárat itt se ne nézzen az uralkodó szélirány felé. A kihelyezést még összelejtjük el, hogy a február végén a párba álló kuvikok idejében rátaláljanak.

Bármilyen típusú mesterséges madárodú rendelhető a www.madarasz-suli.hu honlapon, vagy a (30) 621-2160 -as telefonszámon. Előzetes bejelentkezés alapján a Madarász Suli odútelepén, a gyakorlatban is megtekinthetők az odúk szakszerű kihelyezése, és ápolása. Kiadványainkkal, telefonon, vagy a mail@madarasz-suli.hu címen állandó szaktanácsadással segítjük a madarak megtelepítését a lakóteleptől az erdőig.

Néhány ismertebb madárfaj mesterséges odújának ajánlott méretei

Kör alakú röpnylással készülő odúk adatai

Odú típusa Madárfaj neve	Alapterület (belül) <i>cm</i>	Mélysége a bepülő nyílás aljától <i>cm</i>	Röpnylás átmérője <i>mm</i>	Kihelyezési magasság <i>m</i>
D Kék galamb	25 x 25	40	140	3 - 8
D Füleskuvik	20 x 20	35	55 - 60	2 - 8
D Macskabagoly	30 x 30	40	200	5 - 8
D Búbosbanka	20 x 20	35	55 - 60	2 - 6
D Szalakóta	20 x 20	35	55 - 60	2 - 6
B Nyaktekerecs	12,5 x 12,5	16 - 18	32	2 - 6
B Örvös légykapó	12,5 x 12,5	16 - 18	32	2 - 8
A Barátcinege	10 x 10	16	27	2
A Kék cinege	10 x 10	16	27	2
B Széncinege	12,5 x 12,5	16 - 18	32	1,5 - 8
B Csuszka	12,5 x 12,5	16 - 18	34	2 - 8
D Seregély	min. 15 x 15	20 - 25	46 - 60	2 - 8
B Házi veréb	12,5 x 12,5	16 - 18	34	2 - 4
B Mezei veréb	12,5 x 12,5	16 - 18	32	1,5 - 4

Félig nyitott előlappal készülő odúk adatai

Odú típusa Madárfaj neve	Alapterület (belül) <i>cm</i>	Mélysége a bejárat alsó szélétől <i>cm</i>	Bejárat magassága (illetve mérete) <i>mm</i>	Kihelyezési magasság <i>m</i>
C Macskabagoly	30 x 30	40	min. 180x180	5 - 8
C Barázdabillegető	12,5 x 12,5	8	100	1 - 4
C Ökörszem	11 x 11	7	110	0,5 - 1
C Vörösbegy	12,5 x 12,5	10	80	0,5 - 1,5
C Házi rozsdafarkú	12,5 x 12,5	12	60	2 - 5
C Kerti rozsdafarkú	12,5 x 12,5	8	100	1,5 - 5

Az odúlakó madarakat csak akkor telepíthetjük meg a ház körül, ha megfelelő fészkelőhely áll a rendelkezésükre. Mivel a kiskertekben nagyon kevés természetes, harkály által készített odú található, ezért mesterséges fészkekodúk kihelyezésével pótolhatjuk azokat. A különböző fajok számára más és más méretű odúkat kell készítenünk. Nem mindegy az sem, hogy milyen az odú elején található beépülő nyílás mérete és az sem, hogy milyen magasan és hová helyezzük ki ezeket a kis madárházakat